

פרשת בחוקותי

אנחנו העם

בפרשה החותמת את חומש ויקרא מופיעה פרשת התוכחה, בין הקללות הקשות ביותר לעם ישראל, חכמינו גילו יסוד עמוק של תקווה – עיקרון הערבות ההדדית. **התורה מלמדת כי גורלם של בני ישראל כרוך זה בזה, לא רק בזמני ברכה ושפע, אלא גם בזמני פורענות וגלות.** אפילו כאשר העם יתפזר בגלויות, ויאבד את אחדותו הפיזית והתרבותית, הערבות ההדדית תמשיך לקשר ביניהם באמצעות הברית עם ה'.

בזמן הגלות, עם ישראל מאבד את מאפייני האומה המסורתיים – טריטוריה, שפה ושלטון, אך נותר מאוחד באמצעות הברית המחייבת אותו לשמירה על זהותו וייעודו. הבטחת התורה היא שה' לא ימאס בעם ישראל, גם בהיותו בין אויביו, והברית תישאר בתוקפה.

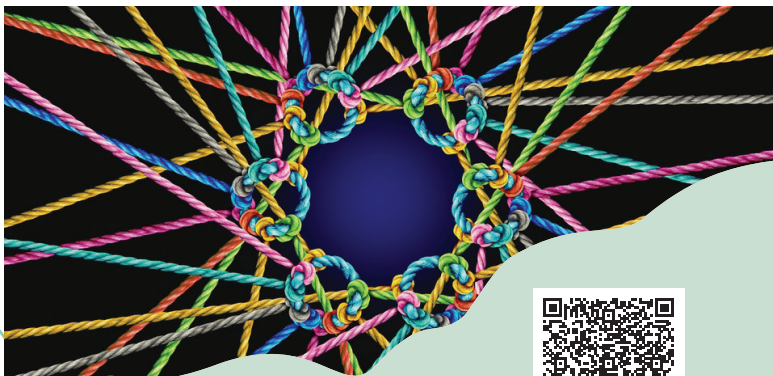
הרעיון של אחריות הדדית בין בני העם היהודי התרחב גם לפוליטיקה המערבית, במיוחד לארה"ב, שבה רעיון הברית הפך לעקרון יסודי. בחברות המושחתות על ברית, העם בכללותו הוא האחראי, בחסות א-לוהים, לגורלה של האומה. כדבריו של הנשיא ג'ונסון, "גורלנו כאומה ועתידנו כעם מונחים לא על כתפי אזרח

אחד, אלא על כל האזרחים".

זוהי תמצית מהותה של הברית: כולנו כלולים בה ביחד. האומה אינה נחלקת לשולטים ונשלטים. כולנו, בריבונות הא-ל, ערבים זה בזה.

זו אינה אחריות בלתי מוגבלת. היהדות רחוקה מהתפיסה הגורפת, וחסרת המשמעות בפועל, של "אחריות מוחלטת" שהציג ז'אן פול סארטר בספרו הגדול "ישות ואין": "המסקנה המהותית מהערוותנו עד כה היא שהאדם, היות שנגזר עליו להיות חופשי, נושא על כתפיו את כובד העולם כולו ואחראי לעולם ולעצמו כדרך חיים". על פי היהדות, אנו אחראים רק למה שהיה בידנו למנוע ולא מנענו.

מנהיגות היא קבלת אחריות. על כן, אם כולנו אחראים איש לרעהו, כולנו נקראים להיות מנהיגים, כל אחד בחוג השפעתו: המשפחה, הקהילה, הארגון או מעגל רחב יותר.

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקי

צעד קטן... צעד גדול

יוזמה יהודית יוצאת דופן בקוסובו שלאחר המלחמה בשנת 1999. למרות שמספר היהודים בפרישטינה עמד על אחד-עשר בלבד, לקחה הקהילה היהודית על עצמה להפעיל את כל 23 בתי הספר בעיר. המהלך נחשב לתרומה המשמעותית ביותר לשיקום החיים בעיר, כיוון שחזרתם של בתי הספר לשגרה סימנה תקווה ואמון מחודש.

היוזמה החלה כאשר צוות רפואי ישראלי הבחין כי ילדים, בניגוד למבוגרים, נותרו ללא סיוע. בעקבות כך נשלחו מדריכים מתנועות נוער שונות מישראל, שהפעילו פעילויות חינוכיות וחברתיות לילדים הקוסוברים, רובם מוסלמים. הפרויקט זכה לשבחים מיוניצ"ף, ובתיאום עם ארגונים יהודיים נוספים, ישראל לקחה אחריות על שיקום מערכת החינוך בעיר. מבצע זכה להוקרה רבה מצד יוניצ"ף, סוכנות האו"ם למען ילדים. בעקבות זאת התבקש "העם היהודי" – ישראל, הג'וינט וארגונים יהודיים נוספים – לפקח על החזרתה של מערכת החינוך בפרישטינה למסלול.

הסיפור מדגים כיצד יוזמה קטנה יכולה להוביל להשפעה גדולה ולהוות דוגמה לאחריות יהודית גלובלית.

אחריות קולקטיבית כמנהיגות משותפת

רעיון הערבות ההדדית והאחריות המשותפת כבסיס למנהיגות יהודית, תוך הוכחה שקהילה קטנה יכולה להשפיע ולהוביל מהלכים רחבים. לפעמים החלטות להתמקדות לא רק בצרכים המיידיים אלא בצרכים ארוכי טווח משקפת חשיבה אסטרטגית לטווח ארוך.

מנהיגות אינה תלויה בגודל המספרי, אלא ביכולת לאחד כוחות, לממש מטרות משותפת ולפעול מתוך חזון ברור. מעשה קטן של אחריות ומנהיגות יכול לחולל שינוי משמעותי.

עקרונות
במנהיגות

האם, להרגשתכם, עדיין יש
לכל עם ישראל תחושת גורל משותפת?

האם לדעתכם החברה בת זמננו היא חברה של ברית?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | אנחנו העם

עקרונות בחינוך

מנהיגות והתמודדות עם כשלונות

צוותי חינוך:

- **ערבות הדדית:** כיצד נוכל לחזק את תחושת האחריות ההדדית בקרב הצוות החינוכי, וליצור תרבות של אכפתיות ושיתוף פעולה?
- **חשיבה אסטרטגית:** איך ניתן לשלב חשיבה לטווח ארוך בפעילות החינוכית היומיומית, ולתכנן מהלכים שיתרמו לחיזוק הקהילה?
- **מנהיגות משותפת:** באילו אופנים נוכל להעצים את המורים כמובילי שינוי ולחזק את תחושת השותפות שלהם בתהליך החינוכי?

תלמידים:

- **ערבות הדדית:** איך כל אחד מכם יכול לתרום לחיזוק האחדות בכיתה ולדאוג לחבריו באופן יומיומי?
- **השפעה אישית:** כיצד מעשה קטן של עזרה לאחר יכול ליצור השפעה רחבה ולשנות את האווירה סביבכם?
- **כוח הקבוצה:** כיצד עבודה משותפת ככיתה יכולה לחזק אתכם ולגרום לכם להשיג מטרות גדולות יותר?